

Er dreigt een ramp voor de bibliotheken

De bibliotheken hebben het moeilijk en dat is een understatement. De meeste staat het water aan de lippen en in sommige delen van het land dreigt een regelrechte bibliotheekramp. Den Haag hanteert niet alleen met verve én kennelijk genoeg de botte bezuinigingsbijl als het rechtstreeks om cultuur gaat. Door gemeenten financieel de duimschroeven aan te draaien, kunnen die ook niet anders dan het mes zetten in gemeentelijke voorzieningen. Niet in de laatste plaats op cultureel terrein. Een keten van bestedingsbeperkingen dus met de zoveelste variant van culturele kaalslag, laten we deze maar de bibliovariant noemen, als resultaat.

Wat gaat die bibliovariant in de praktijk betekenen? De Vereniging Openbare Bibliotheken voorspelt dat binnen afzienbare tijd een derde van het bibliotheekwerk zal verdwijnen. In Rotterdam gaat de bibliotheek van 21 naar 6 vestigingen, in Amsterdam komen 5 tot 7 vestigingen van de 28 in het gedrang en in Den Haag 6 of 7 van de 19. Treurige cijfers, maar het kan nog erger. Zo blijft in Almere nog maar één filiaal over voor 200 duizend inwoners. In heel wat landelijke gebieden vergt het straks al gauw een tocht door de halve provincie om je favoriete streekroman uit de bibliotheek te kunnen halen.

De bibliotheek staat voor heel veel dingen. Het IFLA/Unesco Manifest over de Openbare Bibliotheek uit 1994 formuleerde het zo: 'De openbare bibliotheek, de plaatselijke toegangspoort tot kennis, schept een es-

sentiële voorwaarde voor levenslang leren, onafhankelijke besluitvorming en de culturele ontwikkeling van individuen en maatschappelijke groeperingen.' Natuurlijk is de informatiemaatschappij sindsdien sterk veranderd. Maar ondanks of juist ook door internet is de vraag naar boeken onveranderd gebleven. Om te kopen, maar ook om uit de bibliotheek te lenen. Dat geldt vooral voor kinderboeken. Vandaar dat kinderboekenschrijvers zich extra ongerust maken.

Schrijvers willen gelezen worden. Daarom willen ze graag dat hun boeken worden gekocht, maar ook dat die worden uitgeleend. Zo bereiken zij namelijk nog veel meer mensen. Daarom houden schrijvers van bibliotheken en kan het netwerk van filialen hen niet fijnmazig genoeg zijn. Zodat zoveel mogelijk mensen laagdrempelig in staat worden gesteld kennis te nemen van 'des schrijvers gedachtegoed'. Met als bijkomend effect, dat de schrijver daar, vanwege het leengeld, soms ook nog wat broodbeleg aan overhoudt.

Als alle kabinetsplannen doorgaan dreigt op termijn voor bibliotheekmedewerkers op grote schaal ontslag. En voor veel schrijvers gaat het in het ergste geval hongerlijden worden. Enfin, wat goed schijnt te helpen tegen de honger is een fijne boswandeling. Dus vooruit dan maar. Dat wil zeggen zolang ook dát nog kan. Want het huidige kabinet lijkt bijna net zo'n hekel aan natuur als aan cultuur te hebben.

Jan Boerstoeel, Voorzitter Vereniging van Letterkundigen (VVL).